

Nyheder fra Cogito 2025

Cogito/BabyLab
Psykologisk Institut
Aarhus Universitet
Mail: trines@psy.au.dk
Tlf: 87165361

Nyt fra vores Lab

Kære alle,

Med dette nyhedsbrev ønsker vi at opdatere jer på, hvad der er sket hos os i Cogito i løbet af 2025. Under de forskellige beskrivelser af studierne kan I desuden finde referencerne på de artikler, der er publicerede. Kontakt os gerne, hvis I ønsker en kopi af artiklen.

Vi er dybt taknemmelige over, at så mange børn og deres forældre har villet hjælpe os med at blive klogere på børns kognitive og social-kognitive udvikling samt dødsforståelse. Uden jer ville der ingen forskning være. Så vi vil gerne benytte lejligheden til at takke alle jer!

Skulle I have spørgsmål eller have lyst til at deltage i vores fremtidige forsøg kontakt os da per mail: trines@psy.au.dk eller telefon 87165361.

Se mere her: <https://psy.au.dk/cogito-boerns-kognitive-udvikling>

Mange hilsner
Alle os fra Cogito

Begivenheder det forgange år

Osman, Trine, Sofie, Laura og Peter deltog i SRCD, en udviklingspsykologisk konference, i USA i maj 2025.

Sofie forsvarede sin ph.d. med titlen 'Early Social-Cognitive Abilities in Infancy.'

Deltagelse i Workshop "Early social cognition and episodic memory" 28.-29. august i København.

DFE-bevilling

Peter Krøjgaard har modtaget 3,2 millioner kroner fra Danmarks Frie Forskningsfond til at teste falske antagelser hos små børn.

Hvordan udvikler små børn evnen til at forstå, at andre kan have viden, tanker og følelser, der adskiller sig fra deres egne? Det spørgsmål undersøger Peter Krøjgaard i det nye forskningsprojekt "Predicting Theory of Mind" (ToM).

Sammen med Sofie Aamand Beyer vil han undersøge, hvorvidt små opgaver givet til børn i 18-månedersalderen vil have betydning, når de møder børnene igen i 33-månedersalderen og laver falsk antagelses-tester med dem. Ligeledes vil 200 småbørn, som tidligere har deltaget i studier ved Psykologisk Institut, også blive inviteret inden for igen, når de er gamle nok til at indgå i eksplicite test af falske antagelser. Herved forsøger Peter Krøjgaard og Sofie Aamand Beyer at afdække de mekanismer, der ligger bag udviklingen af ToM, hvilket på nuværende tidspunkt stadig er uafklaret. Hvis resultaterne er klare, vil de være vigtige bidrag til forståelsen af udviklingen af ToM.

Ny PhD studerende

I Cogito får vi en ny PhD studerende til næste år. Celine Gjær Pedersen starter op med et projekt, der skal undersøge middagslurens betydning. Det kommende ph.d.-projekt har titlen: Middagslurens betydning for småbørns sproglindring og hukommelse for begivenheder. Vi byder varmt velkommen til Celine!

Nyheder fra Cogito 2025

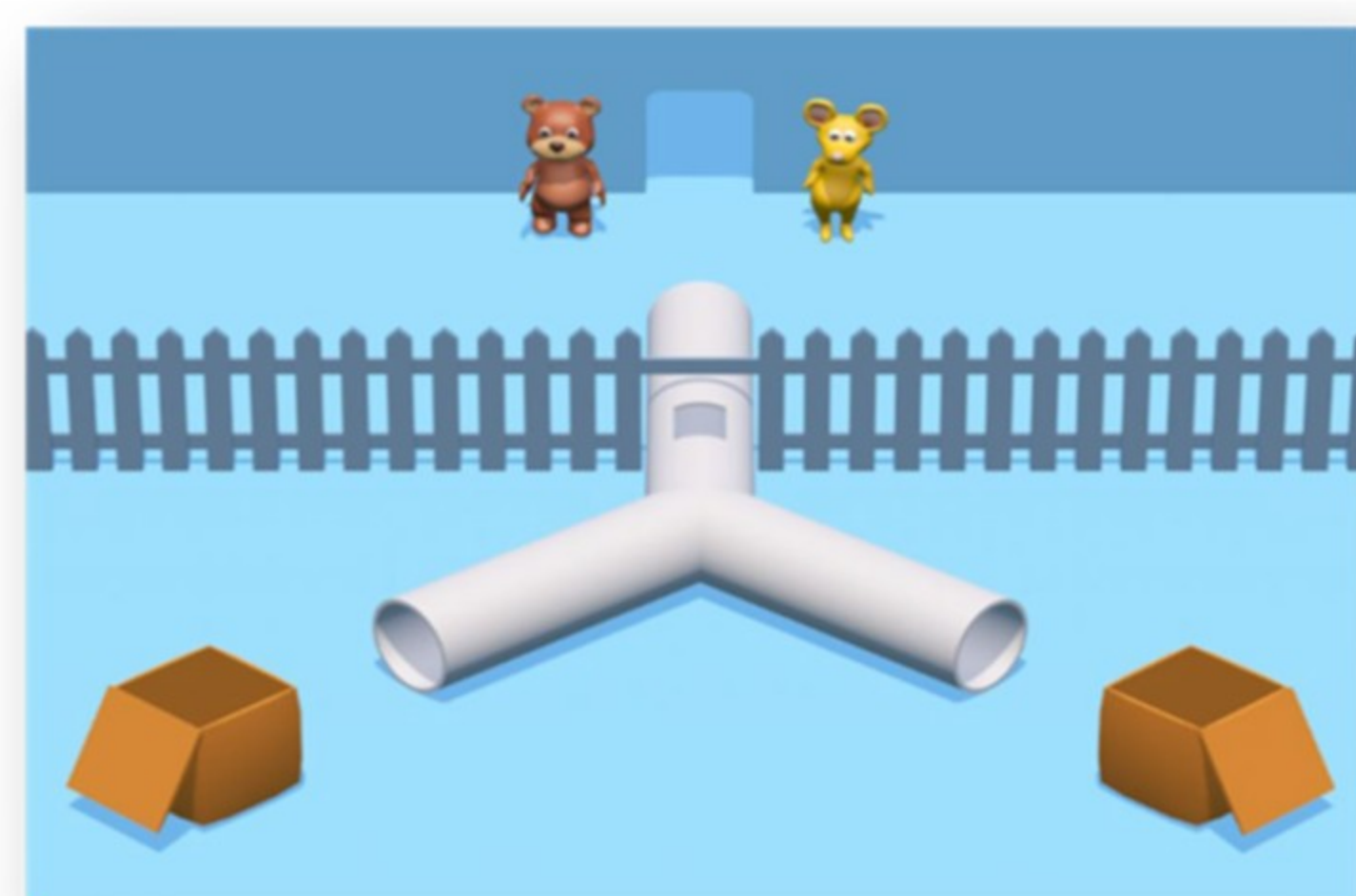
Cogito/BabyLab
Psykologisk Institut
Aarhus Universitet
Mail: trines@psy.au.dk
Tlf: 87165361

Projekter fra 2025

Den social-kognitive udvikling

I 2025 afsluttede vi dataindsamlingen i et opfølgingsstudie om den social-kognitive udvikling i de første leveår. Formålet med studiet er at afdække, om den tidlige social-kognitive udvikling har betydning for udviklingen af mere komplicerede social-kognitive evner senere i barndommen. Derfor har vi haft næsten 100 af de børn, der var 8 og 10 måneder, da de deltog i Sofies ph.d.-projekt, på besøg igen i 20 måneders-alderen. Under disse besøg undersøgte vi små børns forståelse af, at andre mennesker har antagelser om verden. Det gjorde vi ved at vise børnene en lille tegnefilm, mens vi registrerede, hvor de kiggede hen.

I tegnefilmen løber en bjørn efter en mus. Musen gemmer sig i én af to mulige kasser. I nogle tilfælde vil musen skifte gemmested, mens bjørnen ikke ser det – og det betyder, at musen gemmer sig et andet sted end dér, hvor bjørnen vil lede efter musen! Denne variant af filmen hjælper os med at afklare, om små børn forventer, at andre handler ud fra deres antagelser – selv når børnene kan se, at bjørnen tager fejl. Vi glæder os til at kigge nærmere på data, så vi kan lære mere om potentielle sammenhænge mellem forskellige social-kognitive evner i de første leveår.

Børns dødsopfattelse

I dette forskningsprojekt har forældre med børn i alderen 3 til 7 år været på besøg. Formålet med projektet er at belyse, hvordan børn opfatter døden, og hvilken betydning tidsforståelse og individuelle forskelle har i denne sammenhænge. Børnenes dødsopfattelse undersøgte vi ved at stille dem en række faste spørgsmål om mennesker og dyrs død, og derudover deltog børnene i en tidslinjeopgave, der havde til formål at belyse både deres tidsforståelse og deres opfattelse af dødens irreversibilitet. Alle forældre besvarede desuden et omfattende online spørgeskema om forskellig relevant baggrundsinformation såsom religiøse overbevisninger, barnets erfaring med døden, og meget mere.

Dataindsamlingen løb fra januar 2025 til august 2025. I øjeblikket arbejder Laura og vores studentermedhjælper Mathilda blandt andet på at transskribere videooptagelserne fra besøgene samt analysere forældrenes besvarelser på børns spørgsmål om døden.

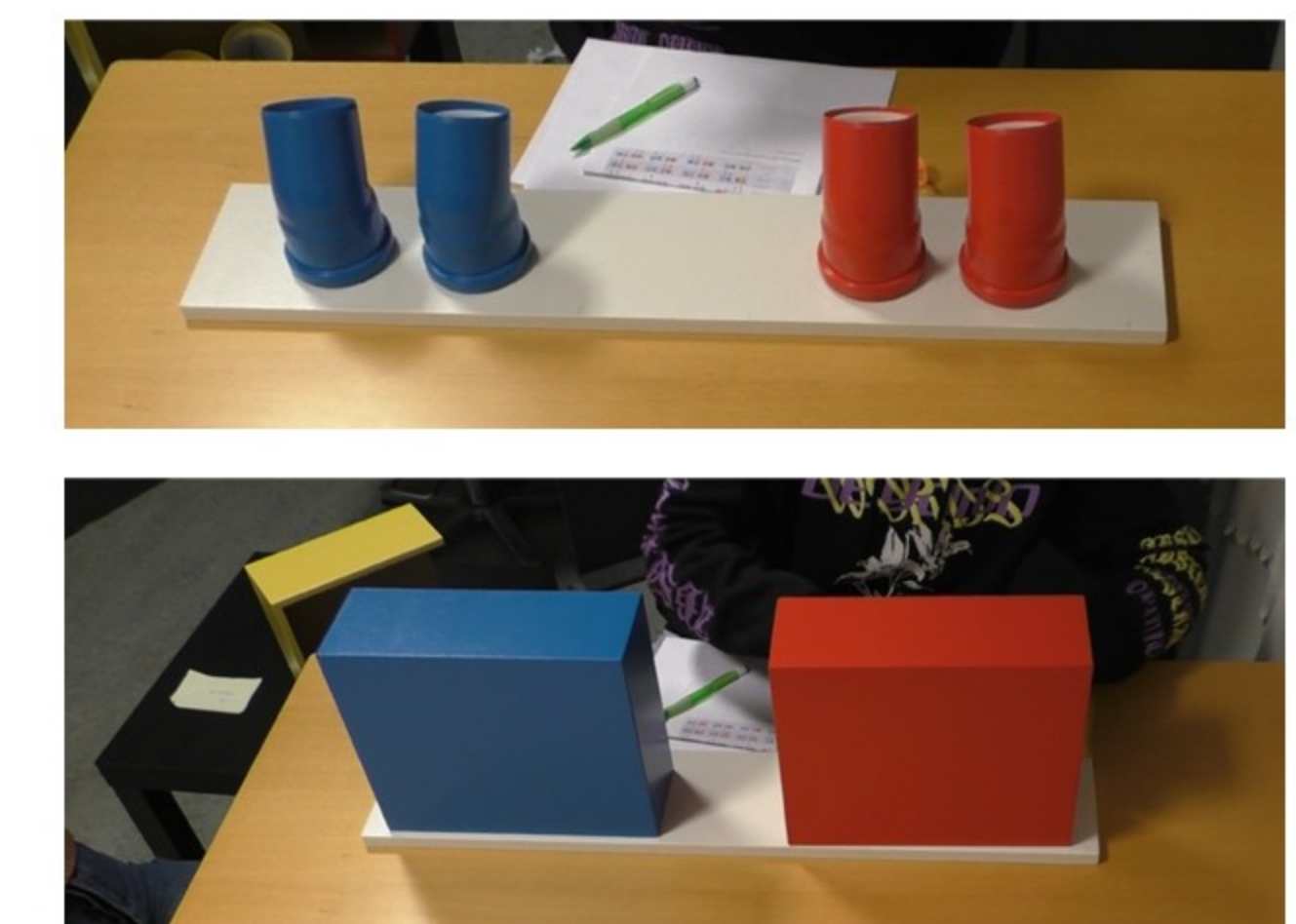

Logiske slutninger

'Logiske slutninger' henviser til processer, hvor man drager konklusioner baseret på et sæt af præmisser og logiske ræsonnementer (såkaldte "hvis/så"-ræsonnementer). Normalt forbinder de fleste sikkert logiske slutninger med udviklede, virkelighedsfjerne processer. Men faktisk foretager vi også sådanne beslutninger i hverdagen – og ofte uden at tænke nærmere over det. Hvis f.eks. bageren har reklameret med fastelavnsboller med enten chokolade eller creme og så siger:

"Fastelavnsbollerne med chokolade er desværre udsolgt!" – så ved vi godt, at vi må nøjes med fastelavnsbollerne med creme.

I modsætning til, hvad man måske skulle tro, så tyder noget på, at børn begynder at forstå sådanne ræsonnementer inden de kommer i skole. Vi har derfor foretaget et eksperiment med logiske ræsonnementer med 2-, 3-, 4-, og 5 årige børn. Her er et billede af nogle af de remedier, vi har anvendt:

Det er endnu uklart præcis, hvad studierne viser, men umiddelbart er børnene faktisk forbløffende gode til at løse de logiske opgaver, vi har givet dem. I næste nyhedsbrev, kan vi præsentere mere information herom.

Nyheder fra Cogito 2025

Cogito/BabyLab
Psykologisk Institut
Aarhus Universitet
Mail: trines@psy.au.dk
Tlf: 87165361

Udgivelser

Udviklingen af forsinket imitation

Den første artikel fra Sofies ph.d.-afhandling undersøger forsinket imitation i det første leveår. Det er centralt at blive klogere på den tidlige udvikling af forsinket imitation, eftersom denne evne bidrager til, at små børn kan lære fra deres omgivelser. Forsinket imitation er nemlig evnen til at gengive en eller flere handlinger, man har set demonstreret med et objekt, efter en forsinkelse. I studiet indgik 200 spædbørn på 6, 8, 10 og 12 måneder, som blev præsenteret for handlinger med fem forskellige objekter. Resultaterne viste, at børn i alle aldersgrupper – selv 6 måneder gamle – forsinket kunne imitere efter 24 timer, og at ældre børn imiterede flere handlinger end yngre børn.

Beyer, S. A., Sonne, T., Kingo, O. S., & Krøjgaard, P. (2025). Deferred Imitation: A 9-Month Revolution or an Emerging Ability at 6 Months? *Infancy*, 30(6), e70053. <https://doi.org/10.1111/infa.70053>

Antagelser om hukommelsen

I denne spørgeskemaundersøgelse undersøgte vi hvorvidt lægpersoner og forskellige fagpersoner vurderede det plausibelt, at man ikke kunne huske seksuelle overgreb sket i barndommen. Resultaterne viste at mange vurderede dette plausibelt. Disse resultater har betydning for vores overordnede forståelse af fortrængning. Studiet er del af det større OMHU-projekt, der undersøger forskellige Opfattelser af den Menneskelige Hukommelse og som er støttet af Offerfonden.

Sonne, T., Faber, P., Nielsen, N. P., Kingo, O. S., & Berntsen, D. (2025). Beliefs about inaccessible memories of childhood sexual abuse: A survey of laypeople and professionals. *Memory*, 33(6), 729-743. <https://doi.org/10.1080/09658211.2025.2516084>

Udgivelser

Ledelsessamtaler i praksis – den nærværende samtale

Dette kapitel handler ikke om børn, men om hvordan man som leder kan bevare et nærvær i samtaler med medarbejdere. Kapitler er en blanding af teori og praktiske anvisninger og er skrevet i et samarbejde mellem forskere fra psykologi og statskundskab.

Gøtzsche-Astrup, O., Jakobsen, M. L., & Kingo, O. S. (2025). Ledelsessamtaler i praksis – den nærværende samtale. I H. H. Salomonsen (red.), *Offentlig ledelse og kommunikation* (s. 53-75). Djøf Forlag.

Spædbørns hukommelse for dynamisk materiale

I denne artikel har vi undersøgt små børns hukommelse for dynamisk materiale (en tegnefilm) over to uger. Vi testede 4 – og 6 mdr gamle børn. Ved hjælp af eye-tracking undersøgte vi, om der var en systematik i deres kiggetid efter de to uger, når de så den velkendte tegnefilm præsenteret samtidig med en ny tegnefilm. Vi fandt, at det kun var de 6 mdr gamle, der kiggede signifikant mest på den velkendte tegnefilm, når de kom tilbage og dermed huskede filmene.

Kingo, O.S., Gaïni, L., Sonne, T., Krøjgaard, P. (2026). Memory for complex dynamic events across two weeks in early infancy. *Journal of Experimental Child Psychology*

Projekter i 2026

Teknoferens-projektet:

På baggrund af en bevilling fra AUFF NOVA er Trine Sonne i samarbejde med Sofie Beyer i gang med at undersøge teknoferens. Med Teknoferens menes forstyrrelser i interaktioner forårsaget af teknologi. Projektet har til formål at undersøge specifikt interaktioner mellem forældre og børn. Der vil være fokus på børn i forskellige aldre, og der vil være et stærkt metodisk fokus. Mere specifikt er ønsket at få en mere nuanceret forståelse af teknoferens, såsom hvor ofte det foregår, og hvad der forårsager disse forstyrrelser.

Projekter i 2026

Many Babies

Vores babylab er også repræsenteret i det globale konsortium af udviklingspsykologiske forskere – det såkaldte ManyBabies. Vi har bl.a. bidraget til MB2 projektet, der undersøgte Theory of Mind – evnen til at tilskrive mentale tilstande til agenter. Denne artikel er pt. under review.

Til næste år skal vi endvidere samle data ind til MB5, hvor formålet er at undersøge kiggetid i undersøgelsen af børns præferencer. Her skal vi teste en velkendt model over kiggetid – nemlig Hunter & Ames modellen – på tværs af mange forskellige lab grupper. Dette med henblik på at teste hvilke faktorer, der er medvirkende til at forudsige, hvorvidt børn foretrækker at kigge på det velkendte eller det nye materiale.

Logiske slutninger og ToM

I foråret 2026 skal vi desuden fortsætte de to serier om logiske slutninger og ToM som beskrevet på forrige side.

Tak til...

Vi vil meget gerne sige en stor tak til alle de deltagende børn samt deres forældre! Også en stor tak til vores voksne deltagere. Derudover vil vi gerne takke alle de studentermedhjælpere, der gennem tiden har hjulpet os med at udføre vores forskning.

En stor tak skal også lyde til AUFF, DFF samt Offerfonden for at støtte vores forskning.